

४०. सात वर्षांपर्यंच्या मुलांच्या विकासाचे टप्पे :

(बालकांचे पोषण वाढ आणि विकास)

वय	विकासाचे टप्पे	प्रशिक्षण
३ महिने	मान धरणे	--
६ महिने	हाताचा आधार घेऊन बसणे	--
९ म.-१ वर्ष	उभे राहणे, चालणे	--
९म. - १ वर्ष	काही शब्द वापरायला सुरुवात	--
१ - २ वर्षे	माणसे ओळखणे, चालणे, छोटी वाक्ये बोलणे, लाळ न गाळणे, सोप्या सूचना पाळणे, हाताने ग्लास धरून पिणे, निरनिराळे खाद्यपदार्थ ओळखणे.	निरनिराळे रंग, वास, आवाज, स्पर्श यांची ओळख करून द्या.
२-४ वर्षे	निरनिराळ्या सोप्या वस्तू ओळखणे, अन्न चावून खाणे, लघवी, शी करणे इत्यादींबद्दल प्रशिक्षण देणे शक्य असते. घरातल्या कामात मदत करणे, उघड धोके टाळणे (आग)	जर हातपाय दुबळे असतील तर हातपाय चोळून द्या. लाकडी गाड्याच्या मदतीने चालू द्या. या टप्प्यांशी संबंधित प्रशिक्षण द्या
४-७ वर्षे	स्वतः आंघोळ करणे, कपडे घालणे, इतर मुलांबरोबर खेळणे, काही अक्षरे व अंक लिहिणे, सोपी वजाबाकी करणे.	या टप्प्यांबद्दल प्रशिक्षण द्या. उदा. अक्षरे व अंक शिकवा